

UCHWAŁA NR XXXV/307/2017
RADY GMINY ZBUCZYN
z dnia 26 maja 2017 r.

w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Wspierania Rodziny
w Gminie Zbuczyn na lata 2017 – 2019

Na podstawie 179 ust. 2 i w związku z art. 176 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r. poz. 697) uchwała się, co następuje:

§ 1.

Uchwała się Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2017 - 2019 w brzmieniu stanowiącym załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2.

Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Zbuczyn.

§ 3.

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Sławosław Kondraciuk

Załącznik
do Uchwały Nr XXXV/307/2017
RADY GMINY ZBUCZYN
z dnia 26 maja 2017 r.

**Gminny Program Wspierania Rodziny
w Gminie Zbuczyn
na lata 2017 - 2019**

SPIS TREŚCI:

- I. Wstęp
- II. Podstawa prawna działań
- III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej
- IV. Czas realizacji programu
- V. Odbiorcy programu
- VI. Cele programu
- VII. Zadania programu
- VIII. Realizator programu
- IX. Przewidziane efekty realizacji programu
- X. Źródła finansowania programu
- XI. Monitorowanie i ewaluacja programu

I. Wstęp

Gminny Program Wspierania Rodziny wyznacza zespół planowanych działań mających na celu wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych a także w procesie przywracania zdolności tych rodzin do prawidłowego funkcjonowania w szczególności poprzez pracę z rodziną oraz zapewnienie pomocy w opiece i wychowaniu dzieci. Realizowane w ramach Programu zadania koncentrować się będą nie tylko na dziecku, ale na całej rodzinie, również w sytuacjach, gdy dziecko umieszczone zostanie poza rodziną biologiczną, w celu przywrócenia rodzinie zdolności do wypełnienia jej funkcji.

Rodzina jako podstawowa komórka życia społecznego, jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem wychowawczym dziecka, kształtującym jego osobowość, system wartości, poglądy, styl życia. Sprawowanie władzy rodzicielskiej polega na opiece, wychowaniu dziecka oraz dbałości o jego prawidłowy rozwój.

Jednak nie wszystkie rodziny prawidłowo realizują zadania opiekuńcze, wychowawcze, socjalizacyjne i ekonomiczne. W dysfunkcyjnych rodzinach występują problemy, które zakłócają ich funkcjonowanie oraz zaburzają prawidłowy rozwój dziecka i proces wychowawczy. Trudności w rodzinie mogą być spowodowane:

- czynnikami zewnętrznymi takimi jak np. bezrobocie, choroba,
- czynnikami tkwiącymi w samej rodzinie tj. uzależnienia, przestępczość, przemoc, brak umiejętności wychowawczych, zaniedbywanie obowiązków.

W sytuacji gdy z jakiś przyczyn dobro dziecka jest zagrożone, dziecko powinno być chronione przez instytucje publiczne. Skuteczna ochrona dzieci i pomoc im może być osiągnięta tylko we współpracy ze środowiskiem lokalnym (w tym sąsiedzkim), sądami i ich organami pomocniczymi, Policją, instytucjami oświatowymi, służbą zdrowia, Kościołem i związkami wyznaniowymi oraz organizacjami pozarządowymi.

Wsparcie rodziny powinno być w miarę możliwości wczesne i mieć charakter profilaktyczny.

Pomoc społeczna jako instytucja polityki społecznej państwa ma na celu umożliwienie osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie pokonać, wykorzystując własne środki, możliwości i uprawnienia. W przepisach o pomocy społecznej zawarta jest zasada pomocniczości, która kładzie nacisk na wspieranie, a nie bezpośrednio zaspokajanie potrzeb.

Wszelkie działania powinny być prowadzone za zgodą rodziny i z jej aktywnym udziałem, uwzględniając zasadę pomocniczości. Prowadzenie profilaktycznych działań

wspierających dziecko w rodzinie jest formą pomocy tańszą i bardziej skuteczną. Natomiast praca z rodziną biologiczną w przypadku, gdy zaistnieje konieczność umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, ma na celu jak najszybszy powrót dziecka do rodziny. Dlatego działania wspierające w utrzymaniu pełnej rodziny są ze względów społecznych i ekonomicznych szczególnie wskazane także z uwagi na obniżenie kosztów gminy związanych z pobytem dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej pieczy zastępczej.

II. Podstawa prawna działań

Podstawą prawną ujętych w programie działań są w szczególności regulacje obowiązujących ustaw:

- ustawa z 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz. U. z 2017 r., poz. 697);
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2016 r., poz. 930 z późn. zm.);
- ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. z 2015 r., poz. 1390);
- ustawy z dnia 4 listopada 2016 r. o wspieraniu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem” (Dz. U. z 2016 r., poz. 1860).

III. Diagnoza sytuacji demograficznej i społecznej

Diagnoza lokalna dotyczy funkcjonowania rodzin zamieszkujących teren gminy Zbuczyn w zakresie funkcjonowania rodzin oraz pełnienia funkcji opiekuńczo – wychowawczych. Diagnoza została dokonana w oparciu o dane z Urzędu Gminy Zbuczyn oraz z danych będących w posiadaniu Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Zbuczynie.

Tabela 1 - Sytuacja demograficzna (dane UG Zbuczyn)

Lp.	Liczba mieszkańców (stan na 31 grudnia)	Ogółem mieszkańców	Kobiet	Mężczyzn
1.	2014	10 112	5081	5031
2.	2015	10 067	5036	5031
3.	2016	10 092	5041	5051

Tabela 2 – Liczba dzieci zamieszkujących w gminie Zbuczyn (dane UG Zbuczyn)

Lp.	Stan na 31 grudnia:	Liczba dzieci do 17 r.ż.
1.	2014	2230
2.	2015	2194
3.	2016	2172

Tabela 3 - Bezrobocie na terenie gminy Zbuczyn (dane PUP Siedlce)

Lp.	Liczba osób zarejestrowanych w PUP jako osoby bezrobotne (stan na 31 grudnia)	Ogółem	Kobiet	Mężczyzn
1.	2014	339	145	194
2.	2015	299	151	183
3.	2016	253	148	228

Tabela 4 - Liczba osób korzystających z pomocy społecznej (dane GOPS w Zbuczynie)

Lp.	Liczba osób, którym przyznano świadczenie:	Liczba osób	Liczba osób w tych rodzinach
1.	2014	798	1 374
2.	2015	717	1 288
3.	2016	649	1 167

Tabela 5 - Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej (dane GOPS w Zbuczynie)

Lp.	Liczba rodzin korzystających z pracy socjalnej:	Liczba rodzin	Liczba osób w tych rodzinach
1.	2014	234	808
2.	2015	364	1 239
3.	2016	422	1 360

Tabela 6 – Powody przyznania pomocy (dane GOPS w Zbuczynie)

Lp.	Powód przyznania pomocy	w:		
		2014	2015	2016
1.	Ubóstwo	235	237	201
2.	Bezdomność	1	1	0

3.	Potrzeba ochrony macierzyństwa	136	159	136
4.	Bezrobocie	91	92	74
5.	Niepełnosprawność	115	108	92
6.	Długotrwała lub ciężka choroba	126	135	118
7.	Bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	47	58	45
8.	Przemoc w rodzinie	5	6	2
9.	Alkoholizm	27	24	18
10.	Zdarzenia losowe	1	4	0
11.	Trudności w przystosowaniu się do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	3	1	1

Obserwuje się tendencję wzrostową liczby osób korzystających z pomocy społecznej z pracy socjalnej. Głównymi powodami przyznania pomocy jest ubóstwo, potrzeba ochrony macierzyństwa długotrwała i ciężka choroba, niepełnosprawność, bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, bezrobocie.

Tabela 7 - Liczba dzieci przebywających poza rodziną naturalną - stan na 31.12.2016 r. (dane GOPS w Zbuczynie)

Lp.	Dzieci przebywających w:	Liczba dzieci:
1.	rodzinie zastępczej	6
2.	placówce opiekuńczo – wychowawczej	2

Tabela 8 – Liczba rodzin korzystających z pomocy (dane GOPS Zbuczyn)

Wyszczególnienie	Stan na koniec roku:		
	2014	2015	2016
Liczba rodzin korzystających ze świadczenia wychowawczego	762	771	949
Liczba rodzin korzystających ze świadczeń rodzinnych	762	771	817
Liczba rodzin korzystających z funduszu alimentacyjnego	45	36	35
Liczba rodzin korzystających z dodatku mieszkaniowego	5	3	2

IV. Czas realizacji programu

Gminny Program Wspierania Rodziny został opracowany na lata 2017 - 2019.

V. Odbiorcy programu

Adresatami programu są:

- 1) rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej, bądź też takie, którym została odebrana lub ograniczona władza rodzicielska,
- 2) dzieci i młodzież, których rodzina nie zapewnia należytej opieki,
- 3) przedstawiciele instytucji oraz służb pracujących na rzecz dziecka i rodziny.

VI. Cele programu

1. Cel główny programu:

Pomoc dla rodzin w stworzeniu optymalnych warunków do wychowywania dzieci w środowisku rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w prawidłowym wypełnianiu obowiązków opiekuńczo – wychowawczych.

2. Cele szczegółowe:

- 1) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych na rzecz rodzin,
- 2) wspieranie rodzin niewydolnych wychowawczo w celu przywrócenia prawidłowego funkcjonowania w społeczeństwie,
- 3) podejmowanie działań na rzecz przeciwdziałania marginalizacji, degradacji społecznej i wykluczeniu społecznemu rodzin przeżywających trudności oraz rodzin dysfunkcyjnych,
- 4) pozostawienie dzieci w środowisku rodziny naturalnej,
- 5) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny naturalnej
- 6) wzmocnienie i promowanie rodziny jako podstawowej i najważniejszej komórki społecznej,
- 7) wsparcie rodzin w rozwijaniu umiejętności opiekuńczo – wychowawczych,
- 8) uwrażliwienie i aktywizowanie środowiska lokalnego na potrzeby dziecka i rodziny,
- 9) podejmowanie działań koordynujących wobec podmiotów zajmujących się rodzinami dysfunkcyjnymi,
- 10) działania na rzecz tworzenia lokalnego systemu wsparcia rodziny w tym także podwyższanie kompetencji kadry działających na rzecz dziecka i rodziny.

VII. Zadania Programu

1. Zabezpieczenie podstawowych potrzeb dziecka i rodziny:

- a) objęcie dożywianiem osób wymagających udzielenia tej formy pomocy w szczególności dzieci uczęszczających do szkół,
- b) udzielanie pomocy rzeczowej w formie produktów żywnościowych pochodzących z Programu Operacyjnego Pomoc Żywnościowa,
- c) udzielanie rodzinom niezbędnej pomocy pieniężnej i niepieniężnej w ustawie o pomocy społecznej,
- d) współpraca z placówkami podstawowej opieki medycznej odnośnie sytuacji zdrowotnej rodzin ze szczególnym uwzględnieniem dzieci,
- e) współpraca z placówkami oświatowymi odnośnie sytuacji dzieci.

2. Wsparcie interdyscyplinarne rodzin:

W pracy z rodziną ważna jest koordynacja działań różnych instytucji i służb wspierania rodziny. Zakłada się, iż praca będzie realizowana przede wszystkim poprzez zaangażowanie różnych instytucji. Wskazane jest powoływanie grup interdyscyplinarnych, w skład, których wchodzić będą w szczególności: asystent rodziny, pedagog, pracownik socjalny, przedstawiciel policji, kurator sądowy. Odpowiednie wsparcie i pomoc rodzinie będzie prowadzone poprzez - szczegółową diagnozę, spójny plan pomocy, monitoring i ewaluację.

3. Rozwijanie umiejętności opiekuńczo - wychowawczych rodziny:

- a) umożliwienie rodzinom dysfunkcyjnym korzystanie z pomocy asystenta rodziny, którego zadaniem jest organizowanie pracy z rodziną,
- b) wsparcie psychologiczno - terapeutyczne rodzin przeżywających trudności lub dysfunkcyjnych poprzez możliwość skorzystania z usług Punktu Konsultacyjno - Interwencyjnego,
- c) wsparcie prawne rodzin przeżywających trudności lub dysfunkcyjnych poprzez możliwość skorzystania z usług Punktu Konsultacyjno - Interwencyjnego,
- d) podejmowanie działań podnoszących kompetencje wychowawcze rodziców poprzez organizowanie spotkań, warsztatów, szkoleń, kursów ze specjalistami w tym zakresie,
- e) organizowanie spotkań, szkoleń, kursów, warsztatów dla kadry działających na rzecz dziecka i rodziny w celu podwyższanie ich kompetencji i umiejętności,
- f) rozwijanie idei wolontariatu poprzez prowadzenie Klubu Wolontariatu działającego przy Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbuczynie.

4. Poradnictwo specjalistyczne:

Praca z rodziną może być prowadzona w formie konsultacji, poradnictwa specjalistycznego (pedagogicznego, prawnego, zawodowego itp.), terapii rodzin, treningu umiejętności wychowawczych dla rodziców, psychoedukacji, mediacji. Narzędziem wzmocnienia rodziny może być również doradztwo w zakresie prowadzenia gospodarstwa domowego, dbałości o higienę osobistą i otoczenia. Zakłada się:

- a) prowadzenie punktu konsultacyjno - interwencyjnego działającego przy Gminny Ośrodku Pomocy Społecznej,
- b) prowadzenie punktu konsultacyjnego dla osób z problemem alkoholowym,
- c) utworzenie i prowadzenie grup wsparcia dla osób współuzależnionych i doświadczających przemocy w rodzinie,
- d) inicjowanie działań mających na celu powstanie grup samopomocowych w obszarach tj. współuzależnienie, przemoc w rodzinie, niepełnosprawność.

5. Rozwijanie usług asystenta rodziny:

Asystent rodziny prowadzi pracę z rodziną w miejscu jej zamieszkania w szczególności poprzez:

- a) udzielanie pomocy rodzinie w poprawie ich sytuacji życiowej, w tym w zdobywaniu umiejętności prawidłowego prowadzenia gospodarstwa domowego,
- b) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów socjalnych,
- c) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów psychologicznych,
- d) udzielanie pomocy rodzinom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych z dziećmi,
- e) wspieranie aktywności społecznej rodzin,
- f) motywowanie członków rodzin do podnoszenia kwalifikacji zawodowych,
- g) udzielanie pomocy w poszukiwaniu, podejmowaniu i utrzymywaniu pracy zarobkowej,
- h) motywowanie do udziału w zajęciach grupowych dla rodziców, mających na celu kształtowanie prawidłowych wzorców rodzicielskich i umiejętności psychospołecznych,
- i) udzielanie wsparcia dzieciom, w szczególności poprzez udział w zajęciach psychoedukacyjnych,
- j) podejmowanie działań interwencyjnych i zaradczych w sytuacji zagrożenia bezpieczeństwa dzieci i rodzin,
- k) prowadzenie indywidualnych konsultacji wychowawczych dla rodziców i dzieci.

6. Usługi dla rodzin z dziećmi w tym usług opiekuńczych i specjalistycznych:

Pomoc rodzinom wychowujących dzieci w szczególności dzieci niepełnosprawne.

7. Prowadzenie i rozwój różnorodnych form wsparcia dziennego:

Rodziny wychowujące dzieci w wieku szkolnym, a zwłaszcza rodziny, które mają trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczych, potrzebują pomocy i wsparcia w zakresie organizowania dzieciom czasu wolnego, pokonywania trudności szkolnych, umiejętności nawiązywania prawidłowych relacji rówieśniczych, pokazywania zdrowego stylu życia:

- a) rozwój różnorodnych środowiskowych form dziennej opieki nad dziećmi i młodzieżą w wieku szkolnym - tj. świetlice, kluby,
- b) rozwój pracy tzw. podwórkowej przez wychowawców, wolontariuszy w zakresie działań animacyjnych i socjoterapeutycznych,
- c) organizowanie wypoczynku tj. kolonie, półkolonie, wycieczki, wyjazdy integracyjne.

8. Zapobieganie sytuacji kryzysowej:

- a) systematyczne monitorowanie rodzin dysfunkcyjnych,
- b) motywowanie członków rodzin do podejmowania działań na rzecz ograniczenia lub niwelowania własnych dysfunkcji tj. podjęcie leczenia odwykowego, terapii dla sprawców przemocy w rodzinie, terapii rodzin,
- c) rozwój działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie na rzecz promowania zdrowego i trzeźwego stylu życia oraz działań na rzecz podejmowania leczenia odwykowego osób uzależnionych od alkoholu i współuzależnionych,
- d) podejmowanie działań w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie:
 - rozwój działalności Zespołu Interdyscyplinarnego działającego na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
 - rozwój poradnictwa specjalistycznego.

9. Dążenie do reintegracji rodziny:

Rodzinie, której dzieci zostały umieszczone w rodzinie zastępczej lub placówce opiekuńczo - wychowawczej udziela się wszechstronnej pomocy mającej na celu przywrócenie prawidłowych funkcji rodzicielskich pozwalających na powrót dzieci do rodziny naturalnej.

VIII. Realizator programu

Koordynatorem Programu jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbuczynie w partnerstwie z:

- placówkami oświatowymi (w tym szkoły podstawowe, gimnazja, przedszkola, oddziały przedszkolne): Krzesk-Królowa Niwa, Zbuczyn, Dziewule, Borki Kosy, Borki Wyrki, Ługi Wielkie, Czuryły, Izdebki-Kosny,

- Urzędem Gminy Zbuczyn,
- Komisariatem Policji w Mordach, Posterunek Policji w Zbuczynie,
- Zespołem Interdyscyplinarnym na rzecz Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Zbuczynie,
- Punktem Konsultacyjnym dla osób z problemem alkoholowym,
- Punktem Konsultacyjno-Interwencyjnym działającym przez Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Zbuczynie,
- grupą wsparcia dla osób współuzależnionych i doświadczających przemocy,
- grupą korekcyjno-edukacyjną dla osób stosujących przemoc w rodzinie,
- grupą samopomocową dla osób wychowujących niepełnosprawne dzieci,
- Sądem Rejonowym w Siedlcach,
- kuratorami sądowymi,
- Poradnią Psychologiczno - Pedagogiczną w Stoku Lackim,
- Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Siedlcach,
- Powiatowym Urzędem Pracy w Siedlcach,
- Kościołem i związkami wyznaniowymi,
- publicznymi i niepublicznymi zakładami opieki zdrowotnej,
- organizacjami pozarządowymi,
- świetlicami szkolnymi i wiejskimi,
- bibliotekami szkolnymi i publicznymi,
- Gminnym Ośrodkiem Kultury w Zbuczynie z Filią w Starym Krzesku,
- Uniwersytetem Trzeciego Wieku.

IX. Przewidziane efekty realizacji Programu

Polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie lub przywrócenie poczucia bezpieczeństwa socjalnego, ograniczenie patologii społecznej, zminimalizowanie negatywnych zachowań oraz stworzenie skutecznego systemu wsparcia dla rodziny i dziecka.

X. Źródła finansowania programu

Źródłem finansowania zadań Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Zbuczyn na lata 2017 – 2019 są środki finansowe pochodzące z:

- budżetu Gminy Zbuczyn,
- dotacji z budżetu państwa na dofinansowanie zadań własnych,

- dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych,
- programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- funduszy Unii Europejskiej,
- innych środków pozyskanych w ramach konkursów dotacyjnych.

XI. Monitorowanie i ewaluacja programu

Monitoring programu prowadzony będzie corocznie poprzez gromadzenie danych i informacji w zakresie działań objętych niniejszym programem.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Zbuczynie w terminie do 31 marca każdego roku zobowiązany jest do sporządzenia sprawozdania rzeczowo - finansowego z zakresu wspierania rodziny oraz przedstawienia potrzeb związanych z realizacją zadań.

PRZEWODNICĄCY RADY

Stanisław Kondraciuk